

RADOJEVIĆ, Marko, slikar (Dubrovnik, XVI. st.). Primljen je 1516. na zanat kod slikara N. Božidarevića u Dubrovniku, a nakon njegove smrti nastavio školovanje u radionici slikara Piera Giovannijeva iz Venecije. Oko 1523. postao samostalni slikar. Zajedno sa slikarom P. Radonjićem bavio se slikanjem i pozlatom škrinja i namještaja.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963.

RADOMISLIĆ, Bokša, klesar (XIV. st.). Rodom iz Bara, imao je svoju radionicu u Dubrovniku. Znat je učio 1335. kod Priboja Dobromistića iz Trebinja. God. 1343. surađivao je s kiparom Mihom Brajkovićem i radio trifore za kuću Kleme Gučetića; 1347. udružuje se na tri godine s još dvojicom klesara. Iste godine rade na kućama Moreta Lukarevića i Andrije Petranje, a 1348. uzima pomoćnika Petra iz Venecije.

LIT.: C. Fisković, Prvi poznati dubrovački graditelji, Dubrovnik 1955, str. 20, 36, 81, 99, 104–196. N. B. B.

RADONČIĆ, Pripko, graditelj i klesar (Dubrovnik, XV. st.). Prema ugovoru iz 1443. dovršio gradnju zvonika dominikanske crkve u Dubrovniku, načinivši njegov završni oktogonolni tambur. U Gružu je s R. Klapčićem sagradio 1447. kuću Š. Đurđeviću. Gradio je cisterne i svodove.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 78, 108 i 112. — D. Roller, Dubrovački zanati u XV. i XVI. st., Zagreb 1951, str. 128. — V. Han, O zvoniku dubrovačke crkve Sv. Dominika, Prilozi – Dalmacija, 1980. D. Kt.

RADONIČIĆ, Marko, slikar (Dobrota, 1785–1824); po zanimanju je bio pomorac. Od njegovih se djela očuvao autoportret, jedan portret i *Križni put* u crkvi Sv. Marije u Dobroti.

LIT.: M. Milošević, Nekoliko arhivskih podataka o slikaru Marku Radoničiću iz Dobrote, Prilozi – Dalmacija, 1961. — Horvat – Matejčić – Prijatelj, Barok.

RADONJIĆ, Nikola, vezilac (Dubrovnik, XV. st.). Obvezao se 1492. za stolnu crkvu u Dubrovniku izvesti kukuljicu s likom Gospe; 1494. naručili su nadstojnici samostana Sv. Andrije da im izveze pojaseve i ukrasne dijelove kazule.

LIT.: C. Fisković, Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. stoljeća, SHP, 1949, str. 187. — N. Bezić, Prilog o umjetničkom vezivu XVI. st. u Dubrovniku, Prilozi – Dalmacija, 1962.

RADONJIĆ, Petar, slikar (prva pol. XVI. st.). Rođen u selu Vitaljini u Konavlima, spominje se do 1532. Došao u Dubrovnik 1511. i učio kod slikara P. Bogdanovića. U mladosti se bavio ukrašavanjem škrinja. Slikao je oltarne slike za crkvu Uzašašća u selu Brgatu (1521–22), za crkvu samostana Sv. Marka u Dubrovniku (1530), za crkvu Sv. Mihovila u Gružu (1531–32). Suradivao sa slikarima Pierom Giovannijevim, S. Radovanovićem, Franjom Matijinićem i M. Radojevićem. Djela mu nisu očuvana.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. K. Pij.

RADONJIĆI, obitelj staklara u Dubrovniku. *Ivan*, rodod iz Konavala, spominje se u arhivskoj građi 1494–1525. Učenik N. Ifkovića. Sa staklarom Ivanom Tamburlinom iz Murana i nekim dubrovačkim vlastelinima osniva 1512. kompaniju za staklo; njezin je glavni staklar od 1513. Izrađivao je najviše stolno posuđe od običnoga i tzv. kristalnoga stakla. Proizvodi mu nisu identificirani, a bili su vjerojatno kasnogotičko-renesansnoga oblika. Uz Ivana, staklarski su zanat izučila dva njegova sina: *Luka*, koji se spominje 1526–46. kada s prekidima vodi općinsku staklarsku radionicu na Pilama, te *Vice*, koji se spominje 1530–65. i vodi do 1546. istu radionicu s bratom, a potom samostalno. Znatne su količine stakla braća od 1542. izvozila u Albaniju. Pretpostavlja se da su ti proizvodi (boce, čaše, svijećnjaci) oblikom i ukrasom imali uglavnom renesansna obilježja, a da su dijelom bili prilagođeni ukusu islam. stanovništva u unutrašnjosti Balkana.

LIT.: V. Han, Arhivska građa o staklu i staklarstvu u Dubrovniku (XIV–XVI v.), Beograd 1979. R.

RADOSALIĆ, Simko, klesar (Dubrovnik, XV. st.). Izrađivao arhit. ukrase, portale, prozore i balkone za javne i privatne građevine. S V. Bogojevićem oblikovao 1460–62. drugo (gotičko) krilo arkada dominikanskoga klaustra u Dubrovniku; 1464. klesao prozore s ukrasima za Knežev dvor, 1471–73. vrata, prozore i kamene ukrase za kuću F. Gradića u Zatonu te 1474. izvodio klesarske radove za zvonik Sv. Marije u Rožatu.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 31, 78, 119, 124–126, 128. D. Kt.

RADOSALIĆ, Vlatko (Vitko), zidar i klesar (Dubrovnik, XV. st.); poznat kao graditelj svodova. U svibnju 1453. gradio je zajedno s dvojicom dubrovačkih graditelja samostansku crkvu u Srebenici (Bosna); 1459. presvodio je crkvicu Sv. Ivana na Pločama, a 1460. kuću Tadije Nalješkovića u Rijeci dubrovačkoj; iste se godine spominje kao jedan od nadstojnika bratovštine

kamenara. God. 1463. sagradio je svodove u kući Ivana Cvjetovića, a 1465. presvodio je malu dvoranu za vijećanje u dubrovačkome Kneževu dvoru.

LIT.: C. Fisković, Naši graditelji i kipari XV. i XVI. stoljeća u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 22, 50, 52, 79, 101. N. B. B.

RADOSALIĆ-ALEGRETOVIĆ, Matko, drvorezbar i slikar (Dubrovnik, XV. st.). Radio je 1470. u zajedničkoj radionici sa slikarom B. Vlatkovićem, a 1474. obnovili su ugovor na još pet godina. God. 1472. radi s Vlatkovićem veliku zastavu za bratovštinu obučara, a 1476. izrezbario je strop u kući Điva Gundulića; radi sa slikarom Pavlom Kotoraninom u dvorani Maloga vijeća; sa S. Ugrinovićem obvezuje se izraditi sliku krojaču Pašku Radosaliću, dvije škrinje Franu Volčiću, dva platna uz orgulje Gospine crkve i sliku Bl. Dj. Marije, Stjepanu Cvjetkoviću, a 1479. veliku oltarnu sliku Sv. Severina u gradu San Severu u Markama. Između 1470–81. imao je učenike Gabrijela Milatovića, Iliju Bidonjića i Šimuna Miloradovića.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963. N. B. B.

RADOSLAV, zlatar (Kotor, XIV. st.). Zajedno sa zlatarom Melšom ugovorio je 1367. u Zadru izradu srebrne glave Sv. Silvestra. Taj je rad vjerojatno istovjetan s glavom romaničko-gotičkih obilježja koja je najstariji dio moćnika Sv. Silvestra pape, sada u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru.

LIT.: Zlato i srebro Zadra i Nina, Zagreb 1972.

RADOŠTIĆ, Radoje, graditelj i klesar (XV. st.); podrijetlom iz Dubrovnika. Suradivao s Jurjem Matijevim Dalmatincem na gradnji šibenske katedrale, 1449. na Pagu, a 1451. priprema mu na Braču građu za Anconu. God. 1449. spominje se u Šibeniku kao majstor za gradnju cisterne i uzima učenika Luku Ružića.

LIT.: I. Fisković, Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu, Radovi HJZ, 1981, 27–28, str. 134, 164, 170. R.

RADOVAN, kipar (XIII. st.), najistaknutija pojava hrvatskoga srednjovj. kiparstva. Autor je većega dijela čuvenoga portala trogirske katedrale koji se po njemu naziva *Radovanov portal*. Zapis u luneti portala donosi osim autorova imena i godine gradnje (1240) i pohvalnu ocjenu njegovih djela.

Današnja cjelina portala nije nastala istodobno; premda je prvotni arhit. i ikonografski program Radovanova portala znatno proširen već sred. druge pol. XIII. st., i tako preinačen čini usklađenu cjelinu, a osim Buvininih vratnica jedini je zaokruženi ikonografski program XIII. st. u dalm. umjetnosti. Vanjski je okvir portala snažno naznačen kipovima lavova na konzolama. Desno je lav koji gnječi zmaja, lijevo lavica koja u šapama drži janje, dok pod njom spavaju dva lavića. Na podnožju portala isklesano je osam telamona koji na svojim leđima nose pilastre portala. Na čeonjoj strani pilastara uz vrata niže se nepotpuni ciklus Mjeseca u godini, prikazanih kroz karakteristične radove i s odgovarajućim znakovima zodiaka. U središtu gornje zone portala i u središtu čitavog njegova programa nalazi se luneta unutar koje je R. u jedinstvenu kompoziciju povezo prikaze *Kristova rođenja*, *Putovanja Triju kraljeva* i *Poklonstva pastira*. Na dva kraja pri dnu luka koji se svija oko lunete majstor je prikazao *Navještenje*, po sredini luka *Poklonstvo kraljeva*, te desno *Josipov san*, a sa strana grupe anđela u slavi. — Radovanova je luneta prvi eur. timpanon koji Kristovo rođenje uzima za središnju temu čitava pročelja. Teološki iskaz gornje zone zasnovan je na sakramentalnome značaju (euharistijsko značenje Kristova rođenja). Polazište za čitanje jest luneta isklesana »à double face« (poput Antelamijevih na Baptisteriju u Parmi) s prikazom *Rođenja* na prednjoj i sa znakom križa na stražnjoj strani, objema prožetima iscrpnim vjeronaučnim poukama. U tim su dvama reljefnim prikazima povezane dvije temeljne odrednice srednjovj. kršćanstva — inkarnacijska i eschatološka — koje upućuju na pashalnu gozbu (*Pashu*) i *Muku*. Metapovijest čovjekova nakon Pada komplementarno se nastavlja simboličnim sustavom prikaza na oblim stupcima s obje strane portala te kalendarskim ciklusom, koji također ima moralizatorski značaj. Tako se u cijeloj donjoj zoni razvija sustav prizora s temom grijeha i stanja ljudskoga roda *ante legem*.

Sred. druge pol. XIII. st. portal je dobio novi, prošireni ranogotički okvir na čijoj je izradi sudjelovalo nekoliko majstora. Sadržaj su mu teme *Grijeha* i *Otkupljenja ljudskoga roda*: kipovi golih Adama i Eve, postavljenih na lavove, predstavljaju Istočni grijeh, a prizori iz Kristova života i Muke — Otkupljenje čovjeka. Na vanjskim pilastrima (na mjestu gdje je Radovan bio predvidio prikaze ostalih Mjeseci) isklesano je, također u nepotpunome nizu, šest apostola kao posrednika Otkupljenja. Na drugome vanjskom luku